

Po co nam samozatrudnieni?

Kilka refleksji ekonomicznych

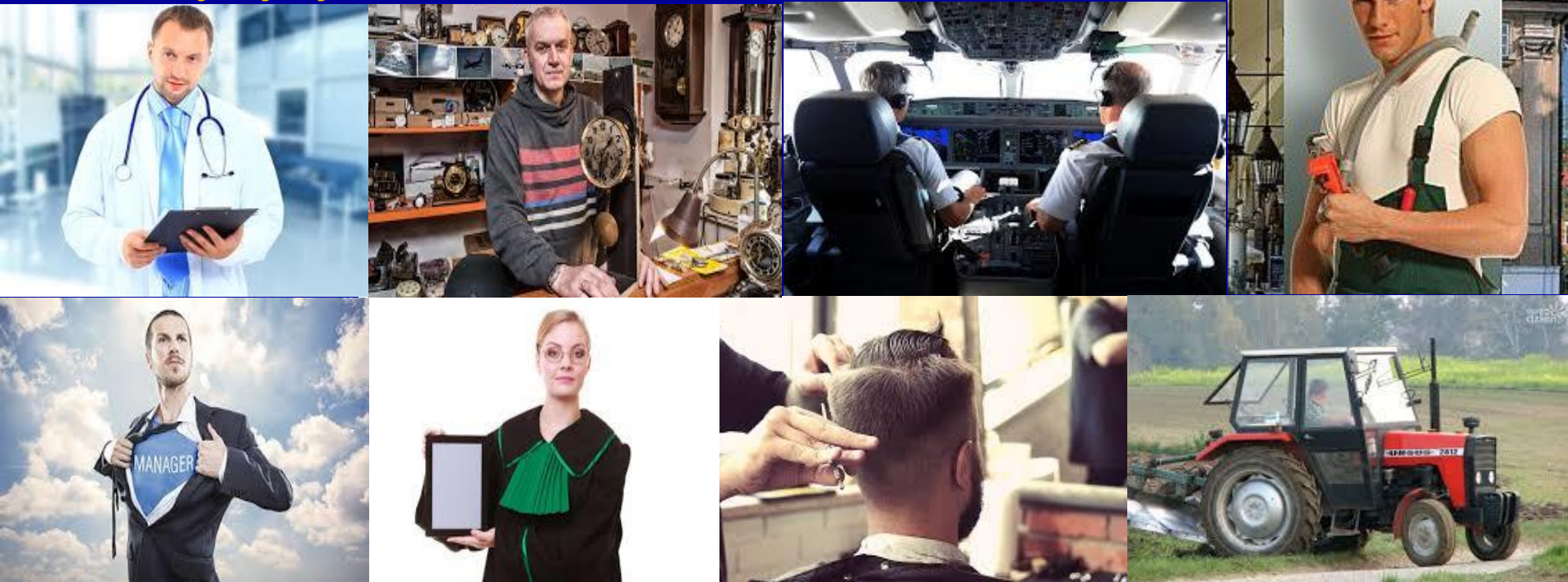
Seminarium mBank – CASE
Listopad 2018

Dr Jarek Neneman

Uczelnia Łazarskiego,
CASE
neneman@uni.lodz.pl

Po co nam samozatrudnieni?

Co łączy tych ludzi?

- Są przedsiębiorcami
 - tego nie wiem, ale
 - Są samozatrudnieni
-i państwo hołubi część z nich
tę zamożniejszą; choć ostatnio ciut mniej

Po co nam samozatrudnieni?

Kto jest samozatrudniony?

- Ten który prowadzi działalność gospodarczą, bo od 2013 nie funkcjonuje pojęcie samozatrudnionego.

Działalność gospodarcza definiowana jest m.in. w:

- Prawie przedsiębiorców
- Ustawie o PIT
- Ustawie o VAT
- Ordynacji podatkowej
- Ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych

Rolnik nie jest z mocy ustawy przedsiębiorcą!

Generalnie:

- we własnym imieniu
- na własny rachunek
- na własne ryzyko

Morał: trudno postawić klarowną granicę

Samozatrudniony może być też firmą płacącą CIT

Po co nam samozatrudnieni?

Dlaczego samozatrudnienie?

- aspirational self-employment
- necessity self-employment
- Z wyboru (tutaj „prawdziwi” przedsiębiorcy)
- Z konieczności:
 - a) Specyfika pracy (szewc, poeta, adwokat, rolnik)
 - b) Realia gospodarcze (bezrobocie)
 - c) Bodźce ekonomiczne (lekarz, prezes spółki, lotnik {składki i podatki})

Po co nam samozatrudnieni?

Perspektywa samozatrudnionego:

- + wolność (elastyczność)
 - + wyższa stopa zwrotu (wynagrodzenie za ryzyko)
 - + nieopodatkowanie części konsumpcji
 - + większa satysfakcja
 - + preferencje systemowe
 - + coś jeszcze?
-
- niepewność pracy
 - ryzyko straty na inwestycji
 - presja konkurencyjna
 - niższe świadczenia (chorobowe, emerytalne),
 - choć składki też niższe. Bilans?
 - coś jeszcze?

Po co nam samozatrudnieni?

Perspektywa zatrudniającego samozatrudnionego:

- + elastyczność (intensive and extensive margin: *you are fired*)
 - + mniejsza biurokracja
 - + nie ma kłopotów urlopami, chorobowym, macierzyńskim etc.
 - + preferencje systemowe
 - + coś jeszcze?
-
- trudniej „związać” z firmą, inwestować w rozwój
 - coś jeszcze?

Po co nam samozatrudnieni?

Samozatrudniony a przedsiębiorca

Kto to samozatrudniony, to już wiemy

Kim jest przedsiębiorca?

Ten który podejmuje ryzyko i szuka innowacji

Przedsiębiorczość to coś innego niż zarządzanie!

Czy samozatrudniony jest więc przedsiębiorcą?

NIE!

Po co nam samozatrudnieni?

Czy warto wspierać za publiczne pieniądze?

- 1) Przedsiębiorcę
- 2) Samozatrudnionego innego niż przedsiębiorca

Ad 1.

TAK, bo:

- ryzyko
- utrudniony dostęp do kredytu
- elastyczna podstawa opodatkowania (czas i „optymalizacja”)
- pozytywny spill over!!!!

Ale – jeśli wierzymy w rynek, to on w pewnym stopniu wynagrodzi przedsiębiorcy ryzyko – nie ma potrzeby ingerencji państwa

Ad 2

? (może tworzenie miejsc pracy????)

Po co nam samozatrudnieni?

Czy warto wspierać za publiczne pieniądze? c.d.

- **Równość pozioma:**

nawet jak dochód ten sam, to realia inne; inne świadczenia; inne koszty działalności (wynagrodzenia pracy a wynagrodzenie kapitału), które ponoszą; inne możliwości „optymalizacji” podatkowej;

- **Neutralność:** muszą być dobre powody, by odejść od neutralności;
- **Administracja podatkowa:** samowymiar samozatrudnionych problematyczny.

Po co nam samozatrudnieni?

Nowe wyzwania

- Share (collaborative) Economy; platform Economy

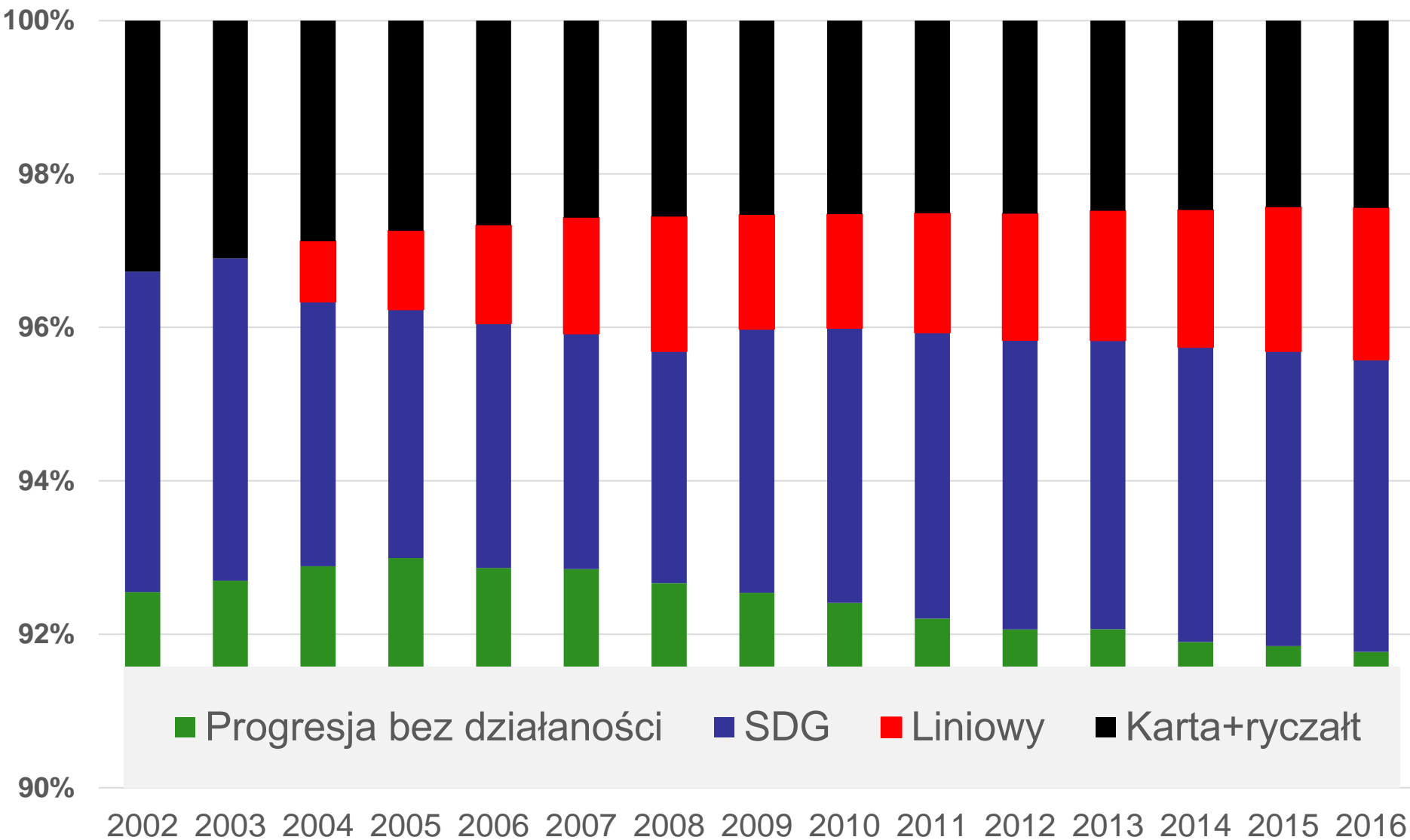
Czy kierowca Ubera jest samozatrudnionym?

A BlaBlaCaru?

Po co nam samozatrudnieni?

Samozatrudnienie w Polsce – perspektywa podatkowa

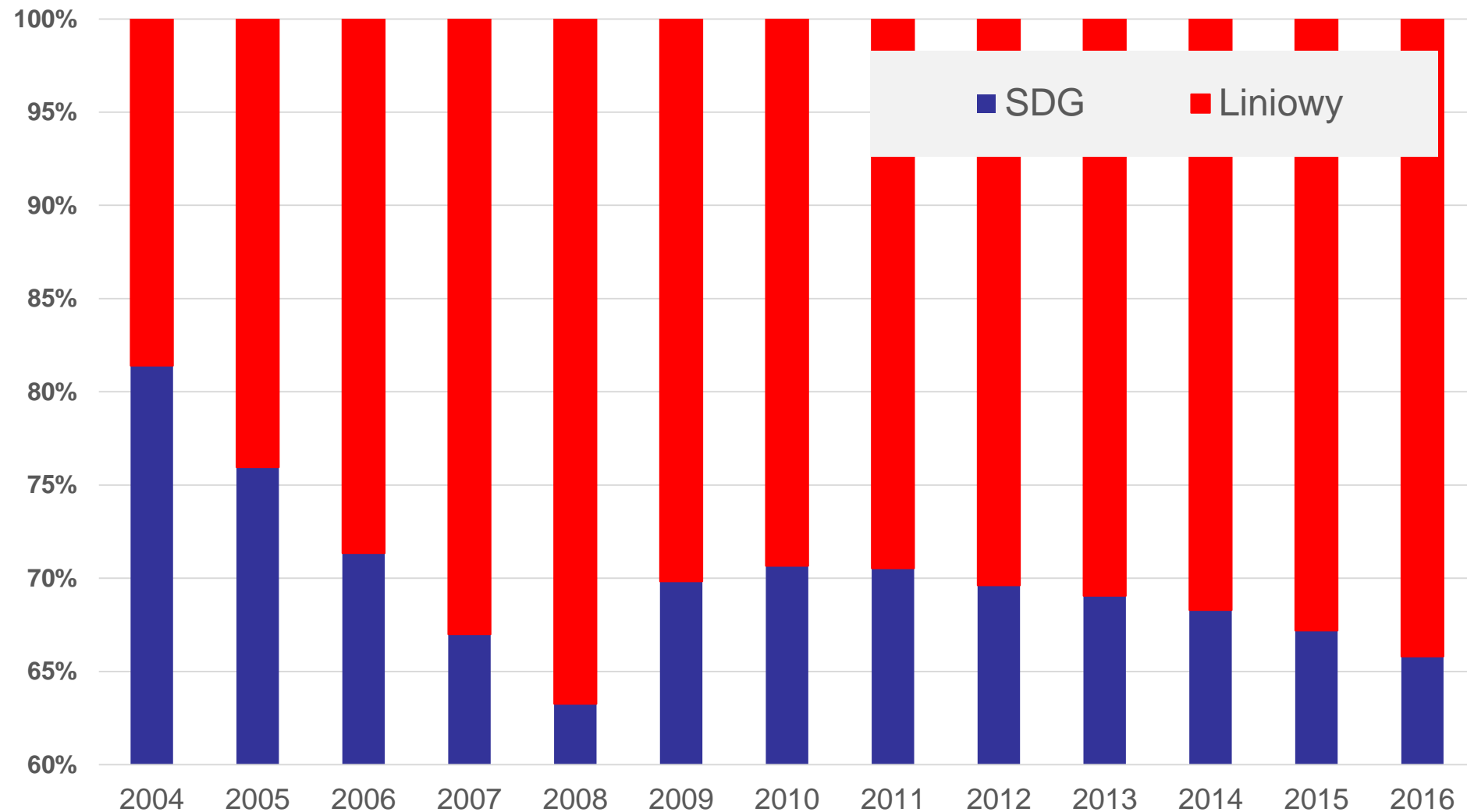
Struktura podatników wg opodatkowania

Po co nam samozatrudnieni?

Samozatrudnienie w Polsce – perspektywa podatkowa

Struktura podatników prowadzących DG

Po co nam samozatrudnieni?

Samozatrudnienie w Polsce – perspektywa podatkowa

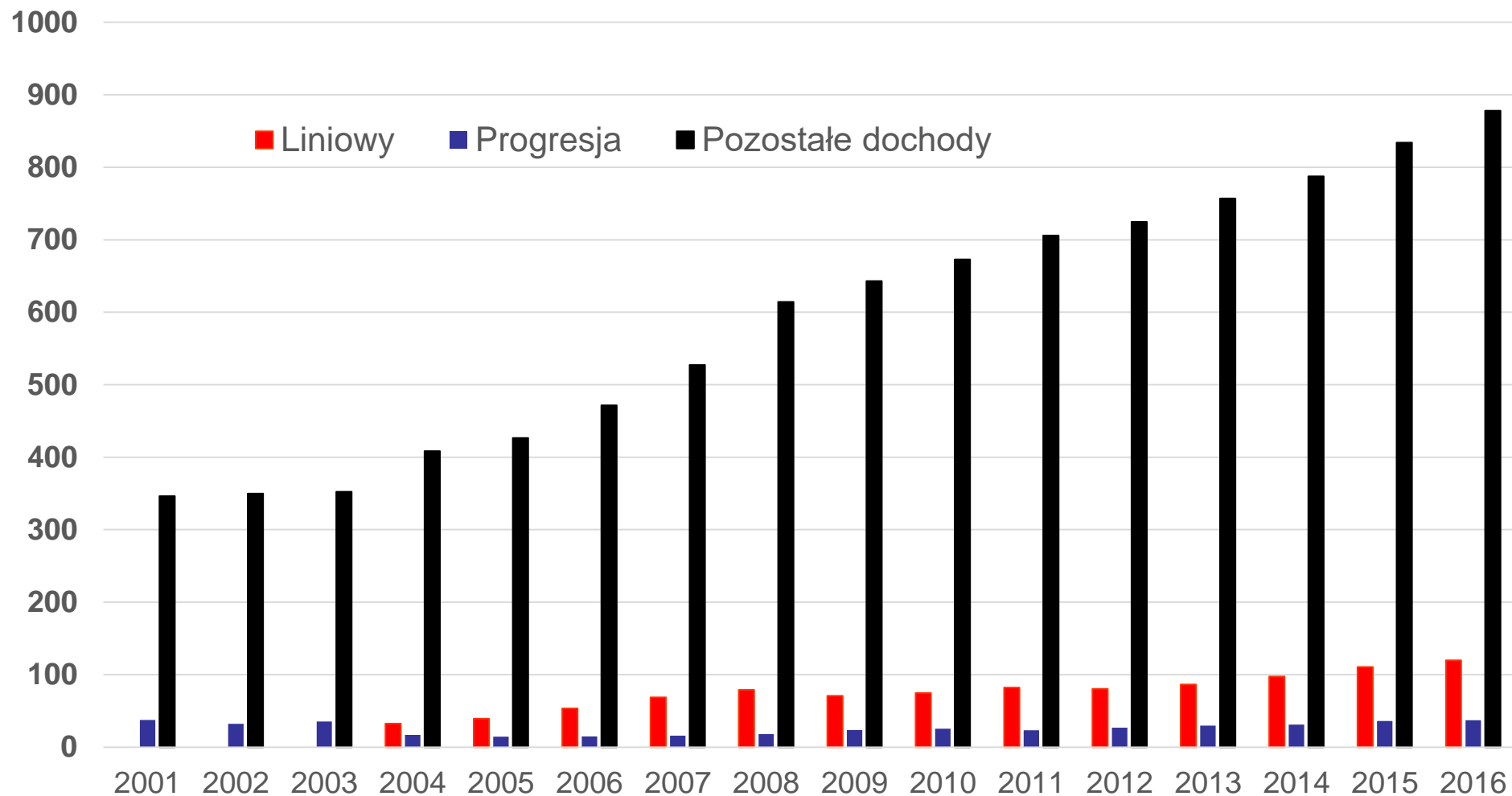
Dynamika liczby podatników wg formy opodatkowania

Po co nam samozatrudnieni?

Samozatrudnienie w Polsce – perspektywa podatkowa

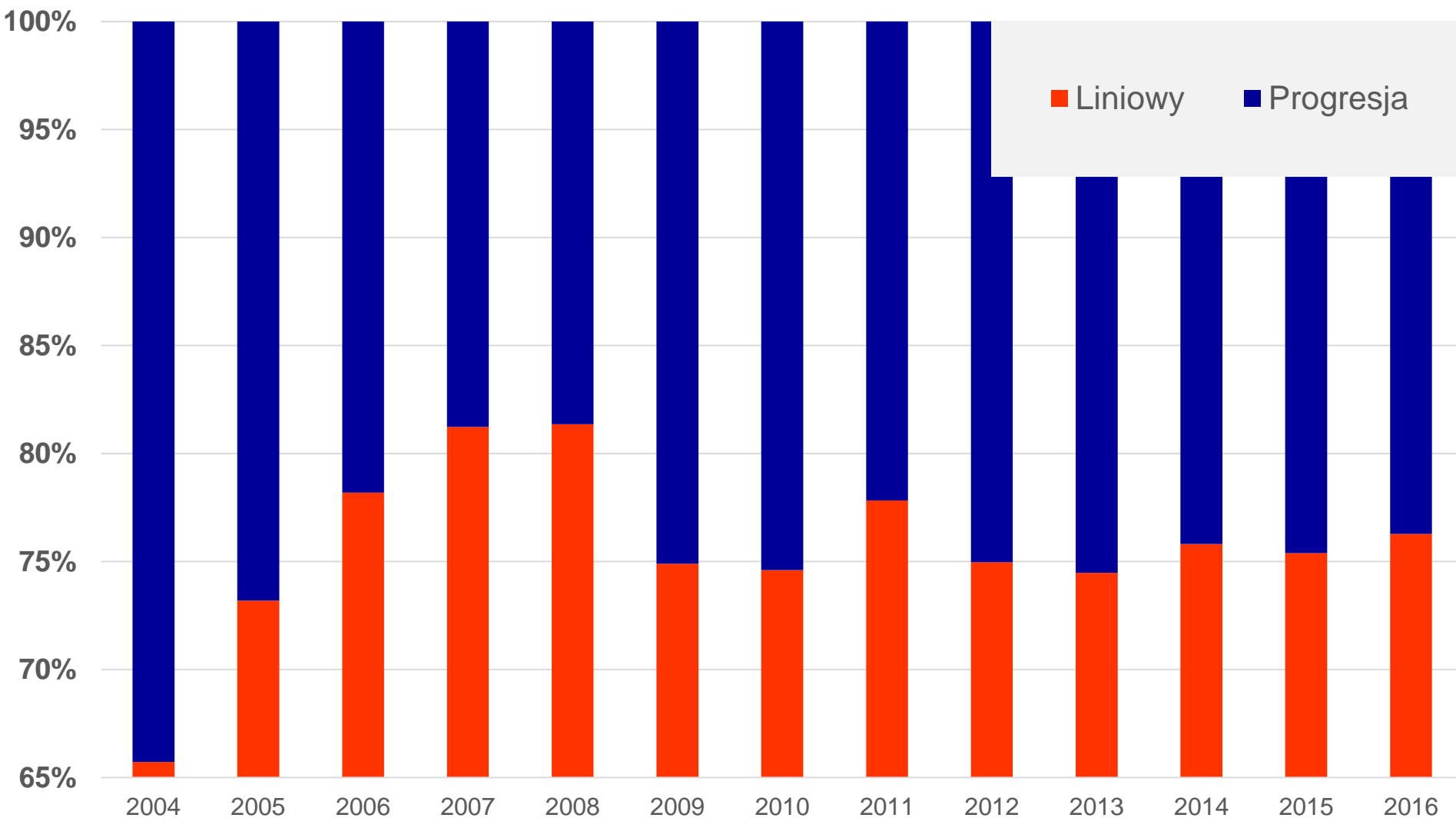
Dochody z działalności i pozostałe dochody opodatkowane PIT
(mld zł)

Po co nam samozatrudnieni?

Samozatrudnienie w Polsce – perspektywa podatkowa

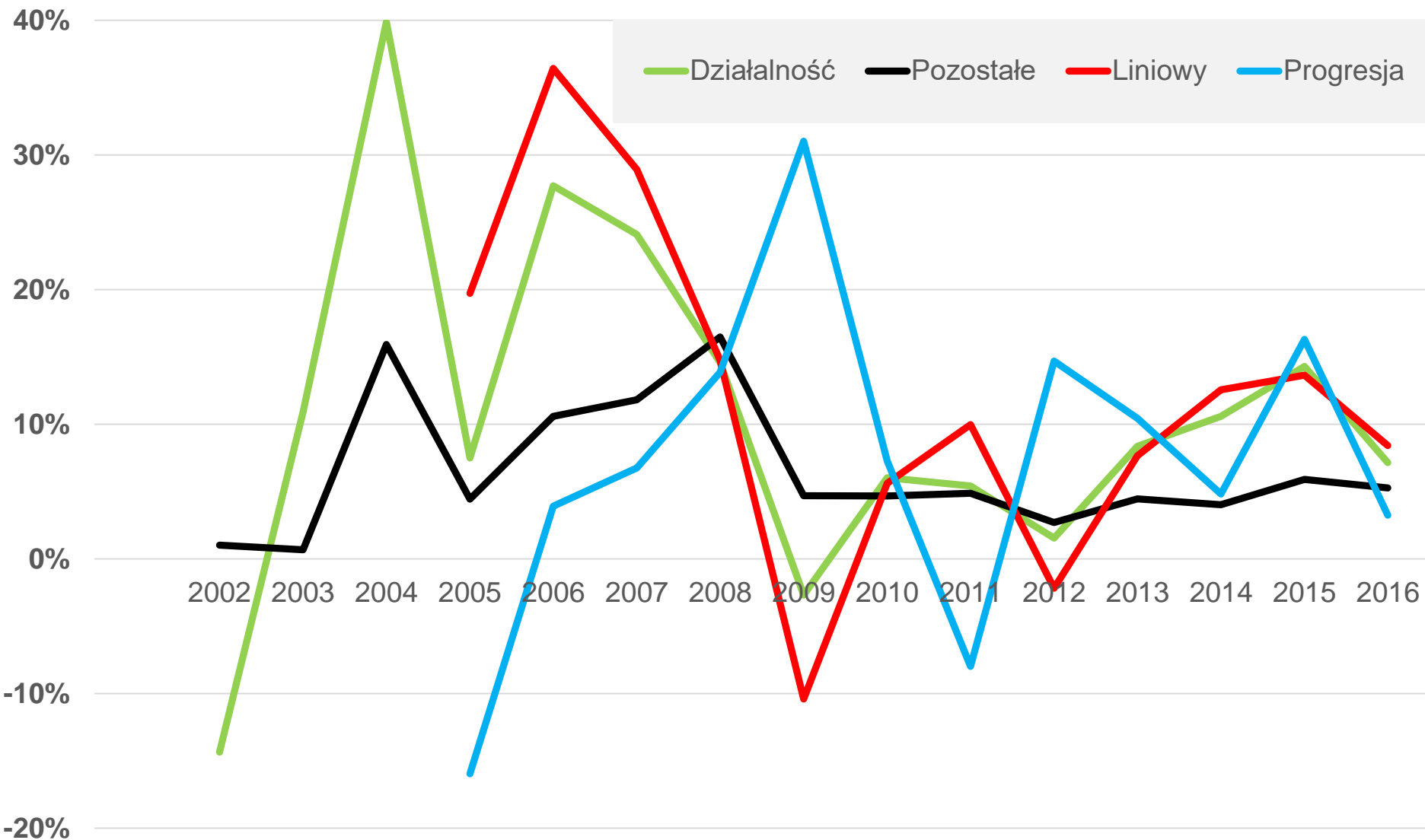
Struktura opodatkowania dochodu z działalności

Po co nam samozatrudnieni?

Samozatrudnienie w Polsce – perspektywa podatkowa

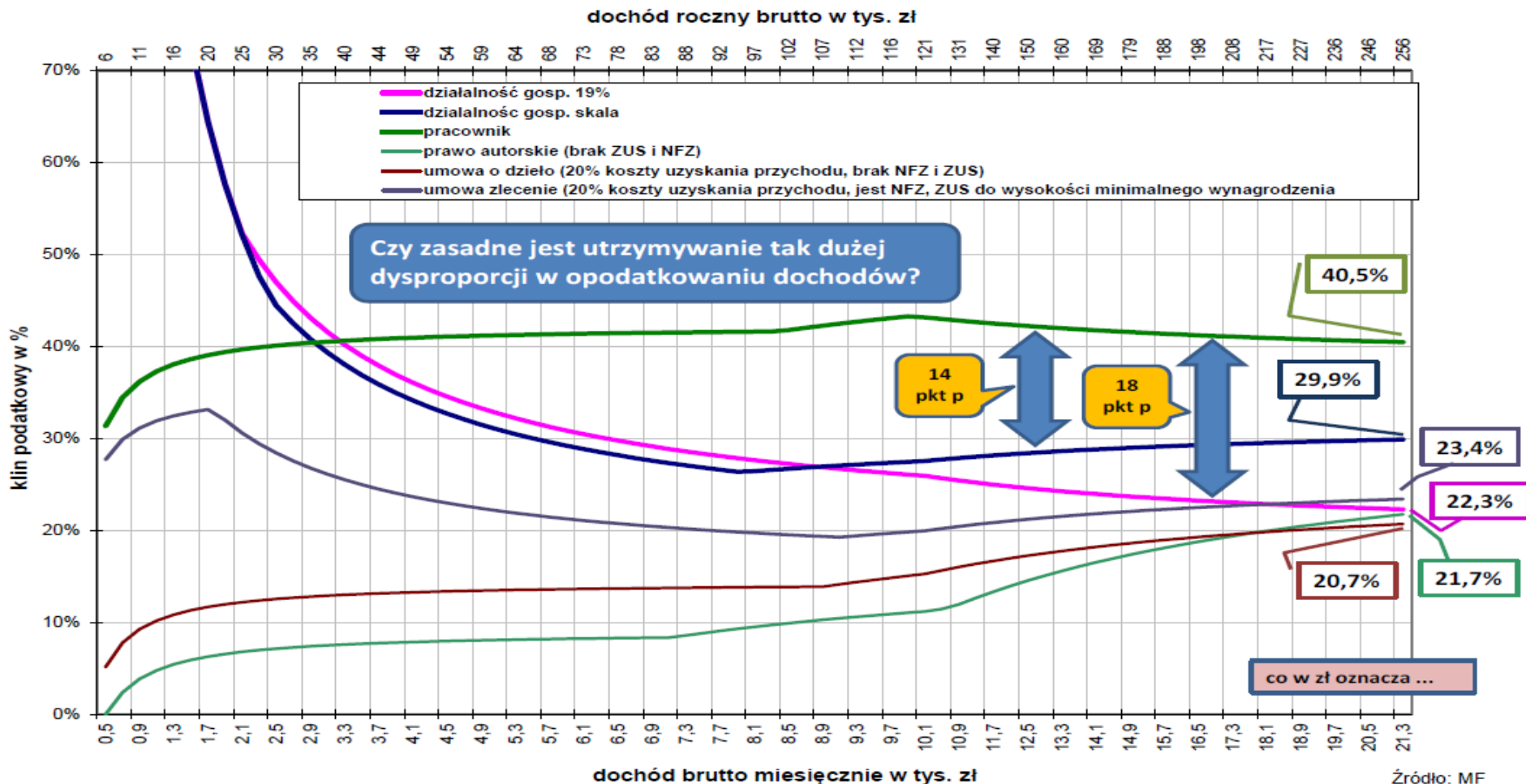
Dynamika dochodu brutto do opodatkowania wg form opodatkowania

Po co nam samozatrudnieni?

Arbitraż - kliny teoretyczne (źródło: prezentacja S. Dudek, MF dane z 2014)

- nieuzasadnione zróżnicowanie względem typu zatrudnienia
- wysokie obciążenie najmniej zarabiających
- degresywność

Po co nam samozatrudnieni?

Samozatrudnienie w Polsce – perspektywa podatkowa

Ubezpieczenia emerytalne:

- Myopia?
- Wyższe oszczędności prywatne?

Odliczenia na IKZE:

Wszyscy podatnicy:

- 0,49% odliczyło; średnio 3198 zł

DG – progresywnie:

- Średnio: 3581zł; 48% odliczyło max. (średni dochód: 95 982 zł)

Wyłącznie DG – progresywne:

- Średnio: 3466 zł; 45% odliczyło max. (średni dochód: 73 279 zł)

Liniowy:

- 1,14% odliczyło, średnio: 4279 zł; 63% odliczyło max. (średni dochód 278 248 zł)